

Криза пов'язана з коронавірусом та майбутнє світової спадщини

Вірус поставив світ на паузу. Багато видів людської діяльності водночас стали здаватись неважливими в порівнянні з майже непереможною силою та необмеженим розповсюдженням, якими вірус SARS-CoV-2 зараз підкорює світ. Ми є свідками того, як вірус не відрізняє людей за їх статусом, і як усі суспільства намагаються протистояти викликам, що пов'язані з прагненням стримати і підкорити COVID-19.

Не дивно, що у багатьох виникає питання, яку спадщину залишить «корона криза» 2020 на наступні роки і можливо на десятиліття. До цього часу відношення між теперішнім і майбутнім станом суспільства набували такого значення, як протягом останніх тижнів.

Окрім можливих проривів у галузі цифрових рішень у комунікаціях, є ще інші уроки, які ми маємо засвоїти. Нам усім потрібна взаємна допомога і підтримка, але також необхідно забезпечити адекватну систему охорони здоров'я, відповідну готовність до можливих ризиків і фундаментальну суспільну безпеку. Крім того, необхідно зробити глобальну економіку менш залежної від "своєчасних" виробництв і міжнародних мереж постачання. Третій аспект, який має бути розглянутий, це адекватний рівень участі міжнародних організацій, національних урядів і експертних спільнот, з метою поєднання їх компетенцій, довіри до них з боку суспільства та виконавчої спроможності, зробить можливим прийняття найкращих рішень для забезпечення благополуччя населення, а також для визначення тих меж, які не можна перетинати.

Щоб досягнути цих цілей важливі завдання мають бути виконані освітою і наукою. З одного боку, це стосується вірогідного підвищення ролі дистанційної освіти і цифрових технологій. З іншого боку, протягом наступних років з'явиться багато нових тем для наукових дебатів і досліджень, пов'язаних з теперішньою кризою і подоланням її наслідків.

Можливо найбільш важливими є наслідки теперішньої кризи для культурних цінностей. Сурові обмеження, що були накладені на великі верстви людства, поставили питання, які не часто ставились у минулому: як ми хотіли б жити разом на цій планеті. Утримання від рукостискання при привітанні та фізичних контактів на якийсь час було не дуже складним. Але переосмислення наших контактів з тваринами, особливо з тими, які дають нам м'ясо, здається більш складним – але теж може мати переваги. Деякі інші цінності, напряду пов'язані з COVID-19 є навіть більш важливими у теперішній ситуації – коментатори у багатьох країнах закликають до більшої економічної автономії, уряди все більше звертаються до національних символів, у той час, як міжнародне співробітництво зменшується, і багато ксенофобських ідей циркулюють у ЗМІ. Така націоналістична риторика і поведінка сприяє виникненню ідей, які можуть загрожувати глобальному миру.

Освіта, дослідження, культура і комунікації є важливими для усунення такого ризику. Це є сферою діяльності ЮНЕСКО, оскільки починаючи з кінця другої світової війни діяльність ЮНЕСКО була спрямована на збереження миру, ліквідацію бідності, сталий розвиток і проведення міжкультурного діалогу. Особливо значимим було прагнення посилити взаєморозуміння та співробітництво між 193 країнами членами ЮНЕСКО та їх населенням. Одним із інструментів для досягнення цих цілей стала Конвенція ЮНЕСКО 1972 року щодо Світової Спадщини (World Heritage). Зараз це один з найбільш успішних проєктів ЮНЕСКО, що реалізується на 1100 локаціях.

Сьогодні цілі ЮНЕСКО залишаються такими ж як раніше, однак корона криза може мати руйнівні наслідки для спроможності їх досягнення у майбутньому. Тому не можна забувати, що усі заходи спрямовані на послаблення наслідків кризи, а також якість комунікацій у соціальному оточенні щодо подій, які будуть розвиватись і стосовно того, що треба буде робити і чого не треба, коли криза закінчиться, будуть мати вплив на нашу майбутню спроможність працювати глобально з метою збереження миру, ліквідації бідності, сталого розвитку і підтримки міжнародного діалогу.

Зважаючи на глобальне розповсюдження і вплив пандемії COVID-19, слід згадати про взаємозв'язок між усіма людьми і спільнотами на нашій планеті. Ми усі є частиною єдиного людства. Останні події нагадали нам, що існує велика потреба у глобальній солідарності та співпраці. Коли вірус розповсюджується по планеті, більшість з нас усвідомлює переваги оперативного глобального обміну коректною інформацією, необхідності взаємної підтримки і солідарності, а також важливість скоординованих стратегій у медичних дослідженнях і розробці безпечної вакцини. Протягом наступних років і десятиліть можуть виникнути інші кризи для подолання яких подібне співробітництво також буде важливим.

Мабуть настав час визначити і сприяти новому типу світової спадщини, що має бути спрямована не на непомірне роздування національної гордині та накопичення економічних переваг обмежених груп суспільства, а буде підсилювати зв'язки і взаємні інтереси усіх верств і спільнот людства, а також взаємозв'язки людей з іншими живими істотами на цій планеті.

Цікавим прикладом такого відношення до глобальної світової спадщини є колекція, представлена Трейсі Уільямс (Tracey Williams¹). Колекція складається з пластикових артефактів, зібраних на світових пляжах. Ці артефакти свідчать, як глобальне виробництво, споживання і викиди пов'язує їх через потоки світових океанів. Більша частина цього пластикового сміття не доходить до пляжу, а залишається в океані, справляючи руйнівний вплив на тамошніх мешканців і створює неприродну геологічну структуру на дні морів і океанів.

Рисунок: World heritage for the post-corona world? Artefacts of the Anthropocene. From Tracey Williams's Collection "Lego Lost at Sea", *The Guardian* 4 April 2020, <https://www.theguardian.com/environment/2020/apr/04/monopoly-houses-toy-soldiers-lego-museum-of-plastic-lost-at-sea>

Необхідно оцінити такі глобальні взаємозв'язки, і наскільки усі люди пов'язані між собою. Це може стати найбільш важливим уроком, якому нас вчить теперішня криза, і який має бути врахований у майбутньому.